

İstanbul'un saklı bir modern sanat müzesi: İMÇ

BEDRİ RAHİMİ EYÜBOĞLU'NDAN KUZGUN ACAR'A, FÜREYA KARAL'DAN SADİ DİREN'E DÜNYACA ÜNLÜ TÜRK SANATÇILARININ İSTANBUL'U VE TİCARETİ SİMGELEDİKLERİ ESERLERİNİN SERGİLENDİĞİ İMÇ AYNI ZAMANDA İSTANBUL'UN SAKLI BİR MODERN SANAT MÜZESİ.

Soyut
Kompozisyon,
Bedri Rahmi
Eyüboğlu, 1965,
Mozaik pano

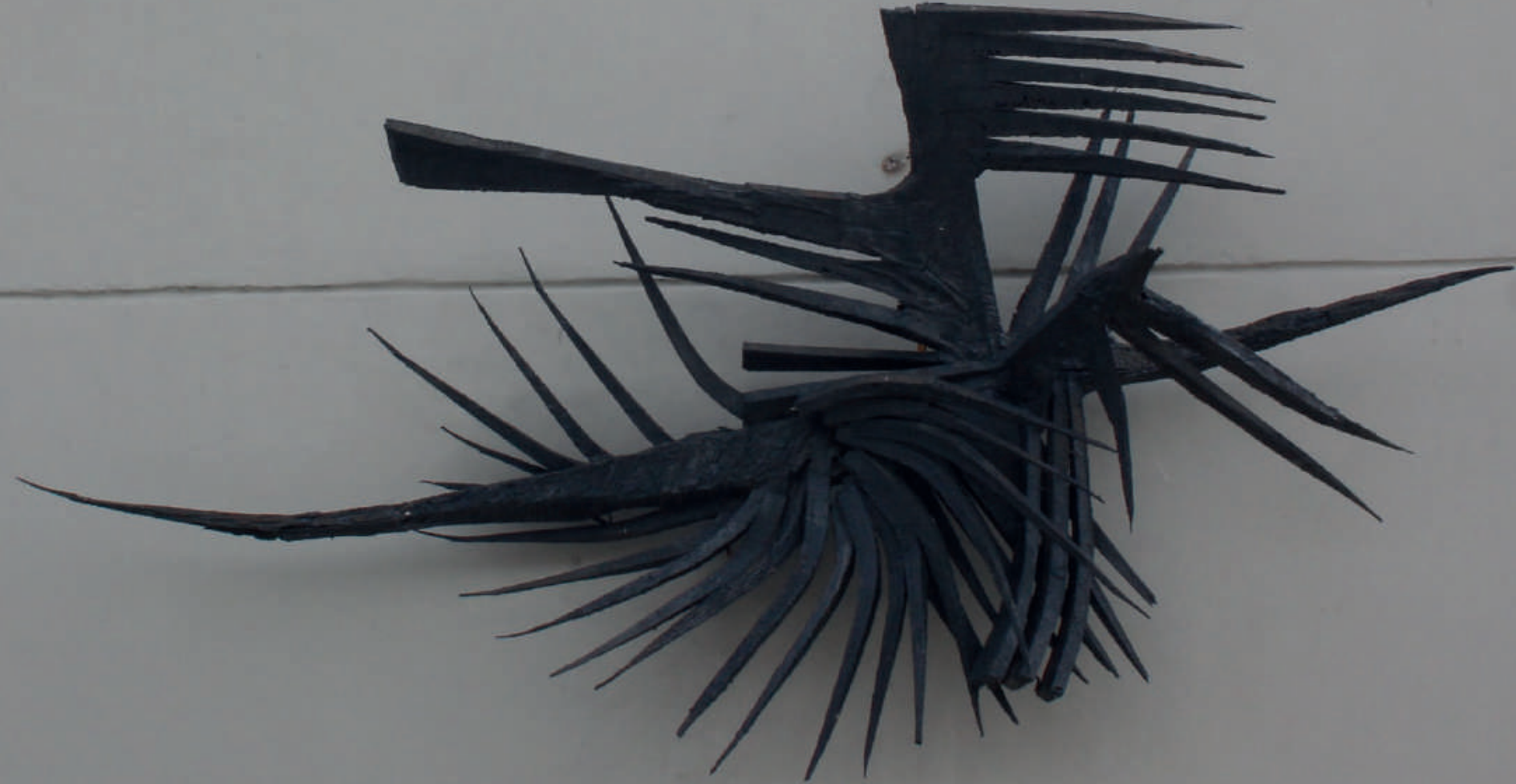

Unkapanı'ndan Taksim yönüne seyahat eden İstanbulluların hemen hemen her gün önünden geçtikleri bir yapıdır İstanbul Manifaturacılar Çarşısı. Boğdoğan Kemer'i'nden geçerek Haliç'in üstündeki Atatürk Köprüsü'ne inerken sağınıza düşer. Çarşıda perde, ev tekstili, döşemelik eşya, müzik aletleri satan dükkanlar yan yana dizilidir. Çarşının 5'inci ve 6'ıncı Bloğunda ise müzik yapımcıları, perakendeciler toplanmıştır. 1980-1990'lı yıllarda parlak günlerini yaşayan İMÇ'nin 5'inci ve 6'ıncı Bloğu, artık eski günlerdeki şatafatlı dönemini ise hasretle arıyor.

Cumhuriyet sonrasının ilk büyük alışveriş merkezi

Çağdaş Türk sanatının önemli eserlerine ev sahipliği yapan İMÇ'nin tarihi, 1960'lı yılların başında bölgenin imarı ve çarşı binalarının inşası için düzenlenen bir yarışmayla başlar. Çarşının inşasıyla Sultanhamam ve onun etrafın-

İSTANBUL MANİFATURACILAR VE KUMAŞÇILAR ÇARŞISI

Kuşlar, Kuzgun
Acar, 1967,
Heykel

daki manifatura ve kumaş toptancılarının yer ihtiyacını karşılamak amaçlanmaktadır. Yarışmaya toplam 11 büro katılır. İçlerinden mühendis mimar Doğan Tekeli, yüksek mühendis mimar Sami Sisa ve yüksek mühendis mimar Metin Hepgüler'in büro projesi birinciliğe hak kazanır. Dönemin en önemli kentsel dönüşüm uygulaması ve Cumhuriyet sonrası ilk büyük alışveriş merkezi İMÇ, dönemin başbakanı Süleyman Demirel tarafından 1969'da açılır. 1980'li ve 90'lı yıllarda ise müzik yapımcıları ve perakendeciler toplanır çarşının 5'inci ve 6'ncı Bloğuna. Dönemin en ünlü arabesk ve pop sanatçılarının afişleriyle süslü çarşı Anadolu'nun dört bir yanından ünlü olma

*Soyut Kompozisyon,
Füreya Koral,
1965, Seramik
pano*

Kompozisyon,
Eren Eyüboğlu,
1965, Mozaik
pano

KOMPOZİSYON
1965

EREN EYÜBOĞLU
(1907-1988)

Sanatçı, Bedri Rahmi
Eyüboğlu ile evlenerek
Türkiye'ye gelmiştir.
Geleneksel Anadolu yaşamını
yansıttığı resimleri ile tanınır.
Mozaik panoda Anadolu
gezilerindeki izlenimlerini
aktarmıştır.

İstanbul Soyut Kompozisyon, Bedri Rahmi Eyüboğlu, 1965, Mozaik pano

umuduyla gelen binlerce insanı ağırlar. Fakat yeni teknoloji, çarşıda bulunun 150-200 müzik üreticisinin iflas etmesine neden olur.

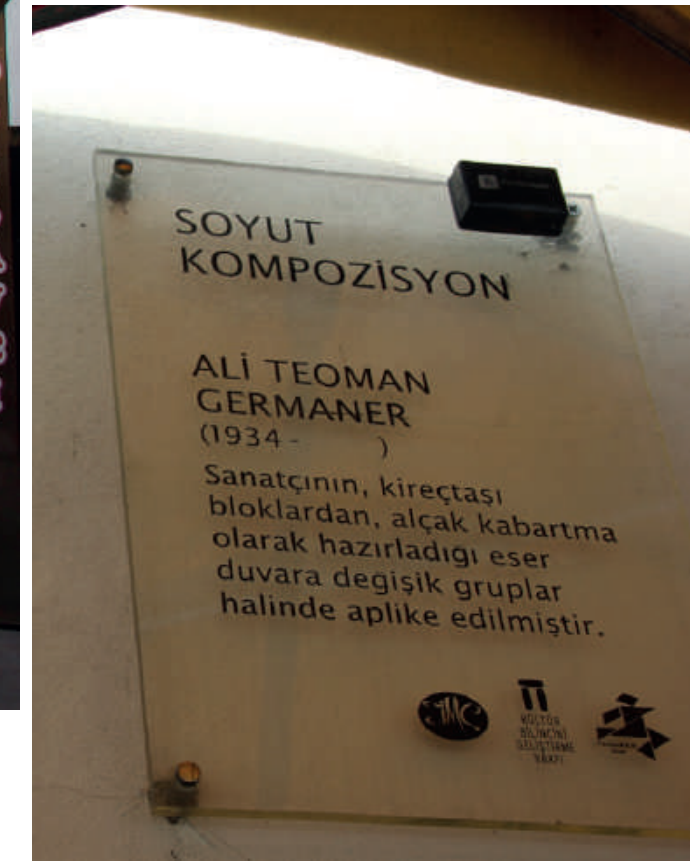
Modern sanat müzesi

Bugün ise çarşı binaları Cumhuriyet dönemi Türk mimarlık tarihinin önemli yapıtlarından olmasının yanı sıra, aynı zamanda 8 çağdaş Türk sanatçısının eserlerini barındıran birer açık hava müzesi olma özelliği taşıyor. Binanın mimarlarından Doğan Tekeli, o dönem dünyadaki büyük yapılara sanat eserleri yerleştirme trendinden etkilenir ve çarşının belirli yerlerine İstanbul'u ve ticareti simgeleyen panolar, heykeller yerleştirilmesini önerir. Yine düzenlenen bir yarışma sonucunda dönemin ünlü sanatçıları Kuzgun Acar, Ali Teoman Germaner, Sadi Diren, Yavuz Görey, Füreyâ Koral, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Eren Eyüboğlu ve Nedim Günsur'un eserleri çarşının çeşitli yerlerine yerleştirilmek için seçilirler. Ünlü sanatçıların İMÇ'ye o yıllarda yerleştirilen değerli eserleri, maalesef çarşıyla aynı kaderi paylaşır ve zamanla

Soyut
Kompozisyon,
Ali Teoman
Germaner, Doğal
Taştan duvar
rölyefi

unutularak bakımsızlığa terk edilir.

Bugün gerek İstanbul'un gerekse çarşı esnafının haberdar olmadığı bu eserleri çarşı içerisinde fark edebilmek için özel bir çaba sarf etmek gerekiyor. 6'ncı bloktan başlayıp 1'inci bloğa kadar yürüyerek eserleri ticari tabelaları altında, kumaş bobinleri arkasında, karton kutular arasında birer birer fotoğraflıyoruz. İMÇ esnafına göre hepsi birbirine benzeyen bu "resimli panolar" bazı sanatseverlerin özel çabalarıyla 2008 yılında küçük bir restorasyon geçirir ve bu restorasyon sonrasında eserlerin kimlere ait olduğunu açıklayan birer bilgi levhaları konulur.

İMÇ 1'inci bloktan başlayıp 6'ncı bloğa kadar binanın dış cephelerine de yayılan bu eserler hakkında bilgi almak için esnafların kapısını çaldık. 30 yıllık İMÇ esnafı adını vermek istemiyor "Buradaki insanların o eserleri gördüğünü sanmıyorum" diyerek ayak üstü geçiştiriyor sorumuzu. Bir başka esnafa soruyoruz. Yıllardır kumaşçılık yaptığını anlatıyor çarşıda. Bedri Rahmi'nin otobüs duraklarının hemen arkasında bulunan mozaik İstanbul panosunu gösterip şimdiye kadar fark edip etmediğini merak ediyoruz. Kendisinin de her gün bu resmi gördüğünü ve bakmadığını baksa da anlamadığını ekliyor. Adı çarşıyla özdeşleşen Unkapanı Pilavcısının tabelasının hemen altında Füreyâ Koral'ın seramik panosu yer alıyor. Pilavcı'da çalışanlar da şimdiye kadar bu esere dikkat etmediklerini ve ne olduğunu bilmediklerini anlatıyorlar.

*Soyut Kompozisyon,
Sadi Diren,
Seramik pano*

Prof. Dr. Uğur Tanyeli, "İmeceden İMÇ'ye: İstanbul Manifaturacılar ve Kumaşçılar Çarşısı" isimli kitabında şöyle diyor: "İMÇ, içinde dönemin güncel sanat yapıtlarına yer veriş açısından, Türkiye'de hâlâ aşılmamış bir doruktur. O yılların tüm önemli sanatçılarından iki veya üç boyutlu yapıtlarından onlarcasını içerir. Bir tür modern sanat açık hava müzesi gibidir. Aynı çapta bir ikincisi yapılmadı. Hatta kabaca İMÇ'deki sanat yapıtlarının metrekare olarak toplam yüzölçümü İstanbul Modern Sanat Müzesi'ndekilerden fazladır."

Atlar,
Nedim Günsür,
1967, Mozaik
pano